

Feltarbejde

Hvorfor læse denne tekst?

Feltarbejde er grundlaget for antropologisk arbejde og akademisk disciplin. I antropologi repræsenterer feltet et sted, en metode og en placering (Gupta og Ferguson 1997 i Sluka & Robbern 2012). Denne tekst hjælper dig med at forstå de forskellige betydninger begrebet feltarbejde har for antropologer. Måske er den enkleste måde at forklare feltarbejde på at sige, at det sker overalt hvor mennesker er til stede ved deres handlinger. Uddannelsesantropologer kan udføre feltarbejde for at undersøge, hvordan det er at være studerende, den sociale dynamik i klasselivet, lærerdiskurser, den indbyggede læring i skolens daglige rutiner og mere. Denne tekst vil udvide din viden om, hvad feltarbejde indebærer, og hjælpe dig med at tænke over, hvordan du kan supplere dit arbejde som lærer med forskellige former for etnografisk feltarbejde. Det anbefales, at du læser om dette koncept i kombination med andre begreber, for eksempel verdensskabelse og etnografisk blik.

Historisk kontekst

For at få indsigt i skiftende antropologiske forestillinger om feltarbejde vender vi tilbage til begyndelsen af antropologisk forskning. I slutningen af det 19. århundrede var de fleste antropologer såkaldte "lænestolsforskere", der ligesom mange andre forskere fra den periode skrev videnskabelige artikler fra deres biblioteker. I antropologien var disse baseret på beretninger samlet fra missionærer, koloniale regeringsembetsmænd, handlende og andre opmærksomme rejsende. Mange tidlige antropologer der rejste til udlandet på ekspeditioner, gennemførte det, der kaldes "antropologi fra verandaen", og observerede på afstand uden direkte at deltage i dagligdagen og begivenhederne.

To antropologer fra det tidlige 20. århundrede, Bronislaw Malinowski og Franz Boas, argumenterede begge for, at antropologer måtte komme i direkte, langvarig kontakt med de samfund de udforskede, for at lære deres sprog og for at observere og dokumentere kulturelle fænomener, mens de udfoldede sig. Deres feltarbejde blandt Trobriand øboere i det sydlige Stillehav og indfødte amerikanere på USAs nordvestkyst markerede en ny måde at arbejde etnografisk på, der stadig genklanger i nutidens antropologi.

Bronislaw Malinowski betragtes som 'faderen' af det langvarige feltarbejde der medfører deltagerobservation - en etnografisk feltteknik der stadig anvendes i antropologien i dag. B. Malinowski etablerede deltagerobservation som en central feltteknik. Denne form for feltarbejde indebærer et længerevarende ophold et bestemt sted, et 'felt', og tætte og endda personlige forbindelser med en bestemt gruppe mennesker for at lære mere om deres livsstil. At bo i nærheden og dele det daglige liv med ens samtalepartnere giver en antropolog mulighed for at opleve deres verden og det naturlige og kulturelle miljøes påvirkning af hinanden. Note-tagning som en central metode til etnografisk feltarbejde er fortsat en uundværlig del af feltarbejdet for antropologer.

Fra antropologiens begyndelse som en disciplin i slutningen af det 19. århundrede til nutidens antropologi har idéen og stedene for feltarbejde ændret sig meget. For eksempel begrænser antropologer ikke længere deres feltarbejde til fjerntliggende, ikke-industrielle samfund, men fokuserer i stigende grad på alle slags mennesker i bymæssige sammenhænge. Feltet er ikke nødvendigvis forbundet med en bestemt lokalitet, da feltet er konstrueret omkring et valgt tema, emne eller problem. George Marcus (1995) har kaldt denne fremgangsmåde etnografi

TRANSCA

med flere sider. Nye teknologier fjerner også barrierer for tid og afstand mellem antropologer og deres felter, således at den aktuelle feltundersøgelse ikke begrænses af 'at være der' eller ved at være sammen på samme tidspunkter. Antropologer går stadig til 'marken' for at udføre feltarbejde, men hvilke blandinger af 'lænestol', 'fra verandaen' eller intensivt fordybende feltarbejde dette medfører, har ændret sig meget.

a) Diskussion

Antropologer anvender en bred vifte af etnografiske feltteknikker. Men først skal de ankomme til feltet, lære 'de lokale' at kende, informere dem om deres forskningsmål og få adgang. Feltmetodologi inkluderer ikke-formelle samtaler, small talk og 'hangouts', interviews, deltagerobservation, kortlægning og landmåling, at skrive feltnotater og personlige dagbøger og udarbejdelse af slægtskabs- eller netværksdiagrammer. Den brede vifte af data, der således kan produceres, giver mulighed for "tyk beskrivelse" (Geertz 1973) og hjælper i en form for tæt beskrivelse læsere med at 'se' og bedre forstå individer, samfund og den observerede kulturelle praksis. Et træk ved antropologisk arbejde er, hvor lang tid der er brugt 'i felten'. Feltarbejde varierer fra et par uger til flere års ophold og arbejde med mennesker og deler så meget som muligt af deres hverdag.

Inden antropologen går, skal antropologen lave en detaljeret forskningsplan. Dette er en meget intens og kreativ proces, der involverer at definere emnet for forskningen, planlægge forskellige faser af forskningsprocessen, indlede kontakt og reflektere over metodologi. Det skal understreges, at det at ændre emner, forskningsfokus og planer undervejs er en del af enhver feltoplevelse, da feltarbejde også indebærer tilpasning til det, man møder i felten. Som sådan er arbejde udført i felten mere end bare 'dataindsamling', men en proces hvori man lærer ved at gøre og analysere, som processen skrider frem. Antropologen skal være opmærksom på, at han/hun ikke blot kan lave et detaljeret plan for feltarbejdet og forvente, at alt falder på plads (Hammersley og Atkinson 2007).

Målet med feltarbejdet er at skrive en detaljeret, beskrivende og analytisk etnografi om et samfund, den daglige liv for en gruppe mennesker, for bestemte fænomener eller begivenheder osv. Antropologer bestræber sig på at præsentere en livsstil på måder, der gør det ukendte velkendt eller det velkendte usædvanligt. Etnografi er i sagens natur sammenlignende, og god etnografi giver folk mulighed for at lære om andre kulturer, mens de også lærer at forstå aspekter af deres egen kultur på forskellige måder.

Feltarbejde er en integreret del af antropologisk videnskabelse. Arbejde i felten indebærer nye måder at kende, være og gøre gennem etnografiske møder. Etnografiske møder indebærer et samarbejde mellem etnografen og forskningsdeltagerne. Ifølge Sluka og Robben indebærer den nye etnografi, at det aldrig er nok bare at gå til feltet, bevæge sig væk fra din egen hverdag, observere, samtale og stille spørgsmål og lave en detaljeret etnografisk konto. Feltarbejde er ikke designet til en go-and-go-model (Hamilton 2009), og det er heller ikke begrænset til den spontane akkumulering af viden, der "sker", hvis vi nærmer os feltet som en ny og anderledes oplevelse. Feltarbejde inkluderer altid grundig forberedelse, grundig læsning af metodologisk, teoretisk og etnografisk litteratur samt valg af feltteknikker og metodologiske strategier (Potkonjak 2014).

At udføre feltarbejde ses undertiden som en levet relationel, kropslig og psykologisk proces, der forekommer lige så meget "udvendigt som indvendigt" af antropologen og mellem

TRANSCA

antropologen og hans forskningsdeltagere, jævnaldrende, professorer og andre (Spencer 2011). Feltarbejde i antropologi er følelsesmæssigt fantasifuldt såvel som erfaret for både antropologen som hans samtalepartnere (Hage 2010, Svašek 2010). Vi kan således afsluttende konkludere, at feltarbejde giver antropologer førstehåndsoplevelser af lokale steder og livsformer, hvordan folk taler om og tilskriver mening til hvad der foregår, og hjælper os med at forstå det ukendte ved den Anden (Hastrup 1995).

b) Praktisk eksempel

Antropologer har længe studeret lokale former for spædbarnpleje, børneopdragelse og indvielsesritualer. Uddannelsesantropologien blev etableret i USA i 1950'erne, men forblev et lille underfelt af antropologien i flere årtier. Først i 1980'erne vendte et større antal antropologer deres opmærksomhed mod uddannelsesmæssige kontekster og feltarbejde på skoler. Ifølge Delamont og Atkinson kan etnografier i uddannelseskontekster bedst beskrives som "forskning på og i uddannelsesinstitutioner baseret på deltagerobservation og/eller permanent optagelse af hverdagen i naturligt forekommende omgivelser" (1995: 15). I den forstand vil enhver skoleetnograf finde sig i en vanskelig opgave med at gøre velkendte, hverdagssituationer i klasseværelset underlige eller ukendte (Delamont og Atkinson, 1995; Spindler og Spindler, 1982).

Indfangning af den sociale kontekst ved kvalitative tilgange, herunder etnografisk og deltagende observation samt nedskrivning af detaljerede feltnotater, blev udviklet af uddannelsesantropologer. Nye initiativer blev overvejet i britiske folkeskoler for at forstå undervisningsformer og lærernes indflydelse på læringsprocessen. Projektet "Observational Research and Classroom Learning Evaluation - ORACLE" (1975-1980), blev lanceret ved University of Leicester School of Education. Projektet bragte en etnografisk indsigt i klasseværelsesprocesser, hvor forskere fokuserede på undervisning og læring, mens andre lignende projekter fokuserede mere på lærere og undervisning (Gordon et al. 2007).

Et andet eksempel peger på en vigtig publikation, der giver et indblik i, hvordan man udfører feltarbejde i pædagogisk antropologi, udarbejdet af Sara Delamont i bogen "Fieldwork in Educational Settings. Metoder, faldgruber og perspektiver" (2002) forenes og tager det bedste ud af sociologisk og antropologisk metode. Den største værdi af bogen er eksemplerne fra praksis, som kan inspirere læseren til at skabe sin egen vej, når han deltager i feltarbejde.

Tænk videre:

- ☐ I hvilken del af dit arbejde kunne feltarbejde introducere klassen for nye måder at lære på?
- ☐ Få eleverne til at lave en lille lokal eller regional etnografi, der behandler hverdagen generelt eller fokuserer på et bestemt emne.
- ☐ Diskuter med eleverne, hvad etnografi kan sige om livet i lokalområdet. Bed eleverne om at sidestille data fra den lokale etnografi med makroniveauer og begivenheder.

KEY-WORDS

Empirical research, methodology, ethnography, ethnographic gaze

Litteratur

Atkinson, P. (1990). *Ethnographic Imagination: Textual Constructions of Reality*. Routledge

Clifford, J., G. Marcus. (1986). *Writing Culture, The Poetics and Politics of Ethnography*. California University Press.

Delamont, S. & P. Atkinson (1980). "The Two Traditions in Educational Ethnography: sociology and anthropology compared", *British Journal of Sociology of Education*, 1/2: 139-152.

Delamont, S. & P. Atkinson. (1995). *Fighting Familiarity: Essays on Education and Ethnography*. Cresskill, N.J.: Hampton Press.

Delamont, S. (2002). *Fieldwork in Educational Settings. Methods, Pitfalls and Perspectives*. London: Routledge.

Geertz, C. (1973). *Thick Description: Toward an Interpretive Theory of Culture*, In "The Interpretation of Cultures": New York: Basic Books: 3-32.

Gordon, T., Holland J., E. Lahelma. (2007). "Ethnographic Research in Educational Settings". In *Handbook of Ethnography*. P. Atkinson et al. (eds). Los Angeles, London, New Delhi, Singapore: Sage Publications: 188-204.

Hage, G. (2010). Hating Israel in the Field: On ethnography and political emotions, In *Emotions in the Field: The Psychology and Anthropology of Fieldwork Experience*. James Davis & Dimitrina Spencer (eds). Stanford University Press: 129-155.

Hamilton, A. J. (2009). "On the Ethics of Unusable Data". In *Fieldwork is not What it Used to Be. Learning Anthropological Method in a Time of Transition*. J. Faubion & G. Marcus (eds.) London: Cornell University Press: 73-88.

Hammersley, M., P. Atkinson. (2007). *Ethnography: Principles in Practice*. London. New York: Routledge.

Hastrup, K. (1995). *A Passage to Anthropology. Between Experience and Theory*. London: Routledge.

Marcus, G. (1995). "Ethnography in/of the World System: The Emergence of Multi-Sited Ethnography". *Annual Review of Anthropology* 24: 95-117.

Potkonjak, S. (2014). *Teren za etnologue početnike*. Zagreb: HED biblioteka - FF press.

TRANSCA

Spencer, D. (2011). "Emotions and the Transformative Potential of Fieldwork: Some Implications for Teaching and Learning Anthropology." *Teaching Anthropology* 1/2: 68-97.

Svašek, M. (2010) "On the Move: Emotions and Human Mobility". *Journal of Ethnic and Migration Studies* 36/6: 865-880.

For videre læsning:

Agar, M. H. (1980). *The Professional Stranger: An Informal Introduction to Ethnography*. New York: Academic Press.

Antonius C.G., M. R., Jeffrey, A. Sulka. (2006). *Ethnographic Fieldwork: An Anthropological Reader*, Wiley-Blackwell.

Atkinson, P. A., Delamont, S. (1980). "The two traditions in educational ethnography: sociology and anthropology compared", *British Journal of Sociology of Education*, 1/2: 139–52.

Barley, N. (1983). *The Innocent Anthropologist*, Harmondsworth: Penguin.

Becker, H.S. (1952). "The career of the Chicago public schoolteacher", *American Journal of Sociology* 57: 470–7.

Behar, R., Gordon, D. (eds) (1995). *Women Writing Culture*, Los Angeles: University of California Press.

Coffey, A. (1999) *The Ethnographic Self*, London: Sage.

Marcus. G. 2007. "How short can fieldwork be?" *Social Anthropology*. 15/3: 353-367.

Okely, J. 2007. "How short can fieldwork be?", Debate with G. Marcus. *Social Anthropology*. 15/3: 353-367.

Okely, J. (2011). *Anthropological Practice: Fieldwork and the Ethnographic Method*. Berg Publishers.

Okely J. (2012). "Anthropological Practice. Fieldwork and the Ethnographic Method". London: Berg.

Pollard. A. (2009). "Field of screams: difficulty and ethnographic fieldwork". *Anthropology Matters*. 11/2, 1-24.

Watson, C. W. (1999). *Being There: Fieldwork in Anthropology (Anthropology, Culture and Society)*. Pluto Press.

Forfattere: Danijela Birt Katić, Jelena Kupsjak (Croatia)

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

